

Kajaanin kaupunki

Kajaanin hyvinvointikertomuksen vuosiraportti 2024

kajaanilaisten hyvinvoinnin tila vuonna 2023

”

**Kajaani luo asukkaille, yrityksille ja yhteisöille
hyvinvointia, turvallisuutta sekä hyvän elämän
ja menestymisen edellytykset**

Kajaanin kaupunkistrategia 2023 - 2026

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti

Hyvinvoinnin edistäminen on kuntien ja hyvinvointialueiden perustehtävä. Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 29.6.2021/612 § 6).

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti tiivistää kajaanilaisten hyvinvoinnin tilan vuonna 2023. Raportti sisältää:

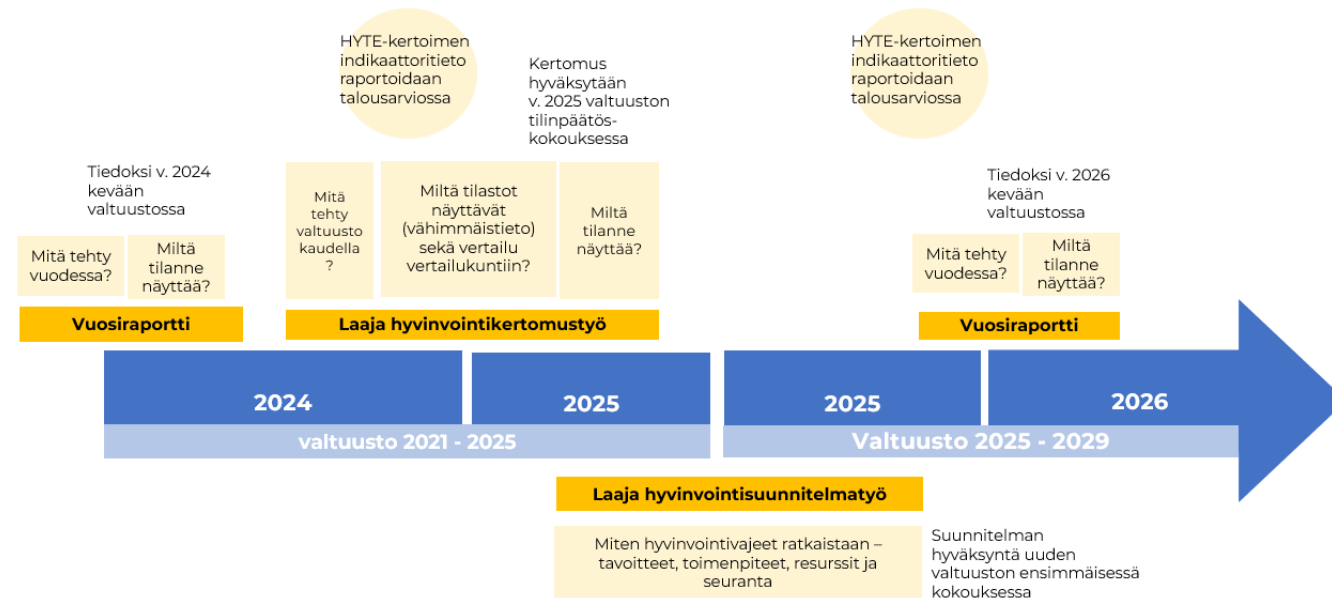
- Tiivistetysti muutamat keskeiset mittarit (HYTE-kertoimen määrä, TEA-aktiivisuus, PYLL)
- Jokaisesta hyvinvointisuunnitelman painopistealueesta nostot (pos. ja neg.) pohjautuen kenttätietoon sekä indikaattoreihin.
- Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden tilanne ja seuranta (Targetor).

HYTE-kertoimen indikaattorit (prosessi- ja tulosindikaattorit) raportoidaan talousarviossa. Laaja indikaattoreihin perustuva selvitys ja vertailu vertailukuntiin tehdään aina laajassa hyvinvointikertomuksessa.

Kerran valtuustokaudessa valmistellaan laaja hyvinvointikertomus. Sitä arvioidaan ja päivitetään vuosittain vuosiraporteissa sekä osana muuta kuntasuunnittelua. Kajaanin laaja hyvinvointikertomus ja suunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa keväällä 2022. Hyvinvointisuunnitelma on työkalu hyvinvointityön johtamiseen ja suunnitteluun, kehittämiseen ja seurantaan.

Hyvinvointiraportin, -kertomuksen ja –suunnitelman valmistelee Kajaanin hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen työryhmä.

www.kajaani.fi/terveys-ja-hyvinvointi/hyvinvoinnin-edistaminen

Vuosiraportin tietolähteet

Kunnille on tulossa hyvinvointikertomukseen vähimmäistietosisältö, joka on velvoittava.

Vuosiraportin keskeisimmät tietolähteet ovat mm.

- Valtakunnalliset
  - TEA-tiedonkeruu
  - THL:n Sotkanet-tietokanta
  - Kouluterveyskysely (vuoden 2023 tiedot)
  - HYTE-kertoimen indikaattorit
  - Sähköiseen hyvinvointikertomustyökaluun koottu muu indikaattoritieto
- Paikalliset:
  - Kävijämäärät, kenttätieto
- Vertailukunnat:
  - Itä-Suomi: Mikkeli
  - Länsi-Suomi: Kokkola
  - Etelä-Suomi: Salo
  - Pohjois-Suomi: Tornio

HYTE-kerroin

HYTE-kerroin on taloudellinen kannustin hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kunnan rahoituksen valtionosuus määräytyy tältä osin kunnan tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. HYTE-kerroin on otettu käyttöön vuoden 2023 alusta.

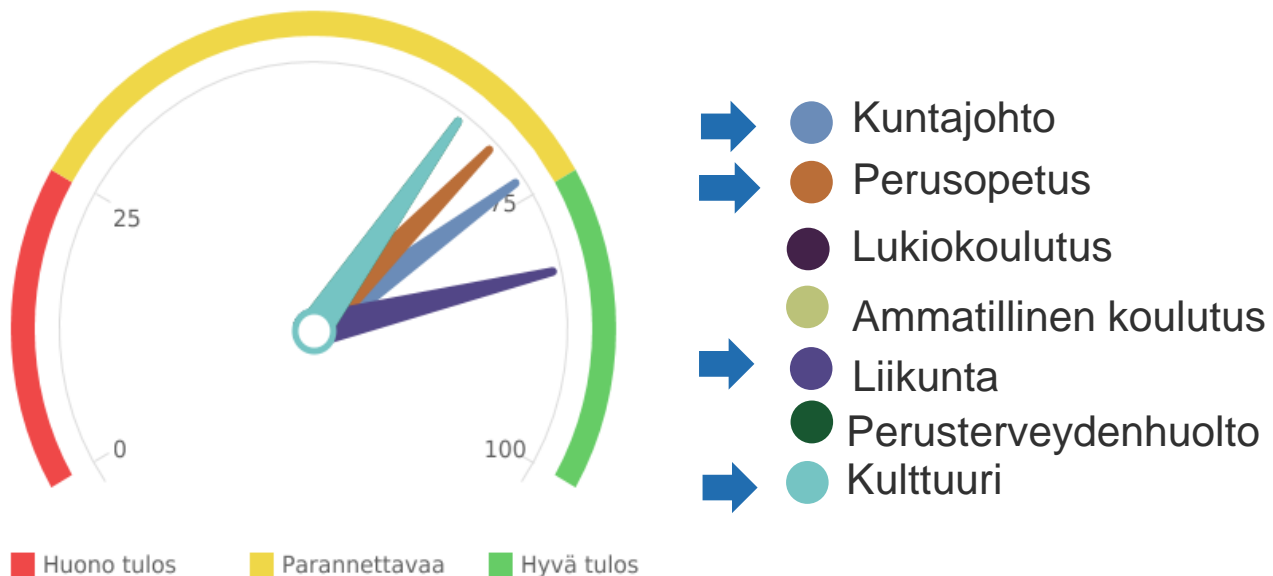
HYTE-kerroin lasketaan siihen valittujen indikaattoreiden pohjalta (prosessi- ja tulosindikaattorit). Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määräajoin, eivätkä ne tule olemaan aina samoja.

Kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kustannukset <https://www.tutkihallintoa.fi/kunnat/talous/kunnan-tilinpaatostiedot-palveluluokkakohtaisesti-kayttotalous-investoinnit/hyte-raportti-kuntien-hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-kustannukset/>

HYTE-kerroin euroa/asukas

	v. 2022	v. 2023
Kajaani	19,0	18,5
Kokkola	20,4	20,1
Mikkeli	19,4	19,7
Salo	17,7	18,0
Tornio	16,6	15,8

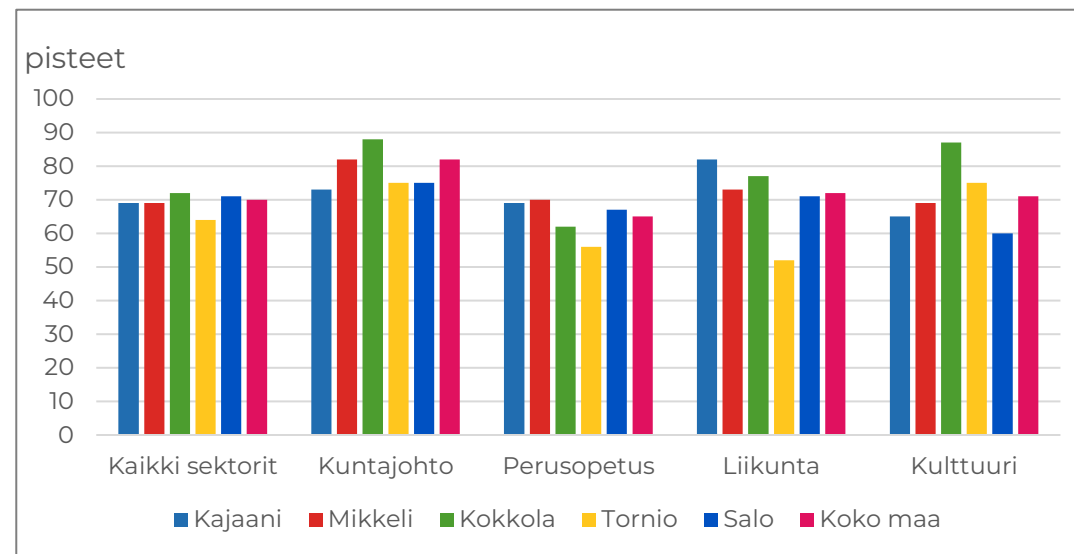
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen aktiivisuus (TEAviisari)

TEAtiedonkeruilla selvitetään kuntien toimintaa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Tiedonkeruun toteuttavat yhteistyössä THL, STM ja Kuntaliitto.

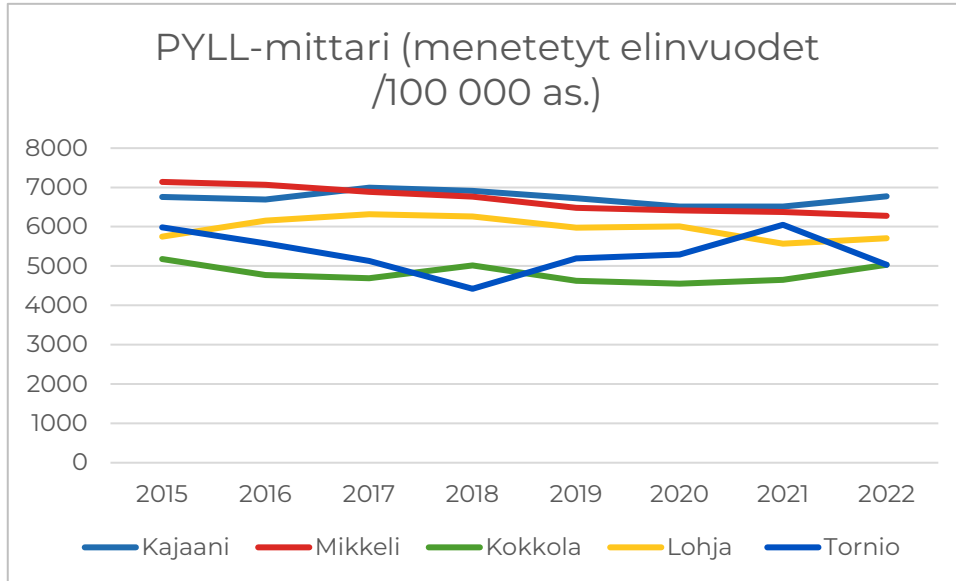
Lisätietoa ja kaikki tiedot löytyvät TEAviisari-verkkopalvelusta:

<https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/index>

Terveyden edistämisen aktiivisuus Kajaanissa ja vertailukunnissa TEA-viisariin perustuen

Menetetyt elinvuodet

Lähde: Sotkanet

Indikaattori ilmaisee ennen 80 ikävuotta tapahtuneiden kuolemien takia menetettyjen elinvuosien lukumäärää väestössä 100 000 asukasta kohti.

Yläikärajan valinta perustuu siihen, että suomalaisten elinajanodote on noin 80 vuotta.

Menetetyt elinvuodet (PYLL = Potential Years of Life Lost) -indeksi muodostetaan laskemalla ensin kuolemistodennäköisyys jokaisessa ikäryhmässä jakamalla kuolemantapausten lukumäärä kyseisen ikäryhmän koolla. Saatu luku kerrotaan menetettyjen elinvuosien määrällä (esim. 0-vuotiaana kuolleen arvioidaan menettävän 80 vuotta, 20-vuotiaana kuolleen 60 vuotta jne.). Näistä ikäryhmittäisistä luvuista lasketaan painotettu summa käyttäen painoina alle 80-vuotiaiden ikärakennetta koko maassa, jotta alueiden erilaiset ikärakenteet eivät vääristä vertailua. Lopuksi kerrotaan saatu luku 100 000:lla.

Sukupuolten väliset erot ovat erittäin suuret: Kajaanissa miesten menetettyjen elinvuosien määrä v. 2022 (8525) on melkein kaksinkertainen naisten vastaavan vuoden määrään (4926) verrattuna. Miesten menetettyjen elinvuosien määrä on kuitenkin laskenut tasaisesti (v.2017 10 608, v.2019 9079, v. 2021 8257), kunnes noussut taas hieman vuoteen 2022 8525)

Kajaanin hyvinvointisuunnitelman 2022–2025 painopisteet ja tavoitteet

Painopisteet	Tavoitteet
1. Hyvinvoivat lapset ja lapsiperheet ja 2. Hyvinvoivat nuoret työelämään	<ul style="list-style-type: none"> • Jokainen lapsi ja nuori huomioidaan ja hyväksytään sellaisena kuin hän on • Jokainen lapsi ja nuori saa tarvitsemansa tuen • Lasten ja nuorten osallisuus vahvistuu • Henkilöstön itsearviointi toteutuu suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti • Sitoudutaan kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ennaltaehkäisyyn • Systematisoidaan tiedolla johtaminen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi • Tunnistetaan varhaisesti nuorten riskikäyttäytyminen sekä tuetaan ja/tai motivoidaan muutokseen • Edistetään terveellisten elämäntapojen omaksumista, lasten ja nuorten terveellistä suhtautumista ruokailuun sekä myönteistä suhdetta omaan kehoon ja liikuntaan huomioiden kehojen erilaisuus • Nuorten fyysinen, psyykkinen ja seksuaalisen turvallisuus paranee • Liikkumisen polarisaatio vähenee, lasten ja nuorten liikkumisen määrä lisääntyy • Nuorten yksinäisyys vähentyy ja yhteisöllisyys vahvistuu.
3. Hyvinvoivana työssä ja eläkkeelle	<ul style="list-style-type: none"> • Edistetään kuntalaisten työkykyä, jaksamista ja fyysistä hyvinvointia sekä psyykkistä hyvinvointia: elämän merkityksellisyys, elämästä nauttiminen, oppiminen, tyytyväisyys itsen ja itsetunto
4. Hyvinvoiva ikäihminen ja turvallinen arki	<ul style="list-style-type: none"> • Edistetään ikääntyneiden hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja psyykkistä hyvinvointia • Yksinäisyyden vähentyminen
5. Vaikuttava HYTETU-työ (hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen)	<ul style="list-style-type: none"> • Edistetään vaikuttavaa HYTETU-työtä • Ehkäisevä päihdetyö: julkiset ja yksityiset toimijat sitoutuvat edistämään päihteettömyyttä • Edistetään kuntalaisten osallisuutta eri väestöryhmät huomioiden

85,3 %

4–5. luokkalaisista harrastaa jotain vähintään kerran viikossa.

61,3 %

nuorista syö aamupalaa joka arkiamu.

18,3 %*

nuorista tuntee itsensä yksinäiseksi.
(*joka viides nuori)

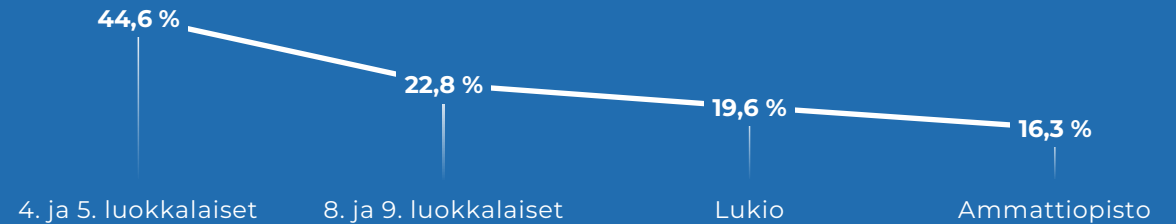
31 %

nuorista on kokenut seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua.

Yläkouluiikäisten nuorten kiinnostus sähkö tupakkaa, alkoholia ja nuuskaa kohtaan on kasvanut.

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset

65 vuotta täyttäneillä vähentyneet.

Ikäihmisten yksinäisyys on lisääntynyt.

69,4 % nuorista on tyytyväisiä elämäänsä.

Painopiste 1. Hyvinvoivat lapset ja lapsiperheet

Painopiste 2. Hyvinvoivat nuoret työelämään

Tavoitteet

- Jokainen lapsi ja nuori huomioidaan ja hyväksytään sellaisena kuin hän on
- Jokainen lapsi ja nuori saa tarvitsemansa tuen
- Lasten ja nuorten osallisuus vahvistuu
- Henkilöstön itsearviointi toteutuu suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti
- Sitoudutaan kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ennaltaehkäisyyn
- Systematisoidaan tiedolla johtaminen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi
- Tunnistetaan varhaisesti nuorten riskikäyttäytyminen sekä tuetaan ja/tai motivoidaan muutokseen
- Edistetään terveellisten elämäntapojen omaksumista, lasten ja nuorten terveellistä suhtautumista ruokailuun sekä myönteistä suhdetta omaan kehoon ja liikuntaan huomioiden kehojen erilaisuus
- Nuorten fyysinen, psyykinen ja seksuaalisen turvallisuus paranee
- Liikkumisen polarisaatio vähenee, lasten ja nuorten liikkumisen määrä lisääntyy
- Nuorten yksinäisyys vähentyy ja yhteisöllisyys vahvistuu.

Painopiste 1. Hyvinvoivat lapset ja lapsiperheet

Painopiste 2. Hyvinvoivat nuoret työelämään

Hyviä juttuja

- 4. – 6. -luokkalaisten keskuudessa kouluinnokkuus ja myönteinen suhtautuminen koulunkäyntiin tulokset parempia kuin koko maassa, mutta tulos kuitenkin Kajaanissa laskussa, tytöt kokevat innostusta poikia enemmän, mutta myös kuormittuneisuutta.
- 62,2 % vastaajista kokee, että koulussa on mahdollista keskustella aikuisen kanssa mieltä painavista asioista. Kasvua lähes 10 prosenttiyksikköä.
- 4.–5. -luokkalaisten vähintään tunnin päivässä liikkuvien oppilaiden määrä tasaisessa nousussa vuodesta 2019.
- 60–83 % 8.–9 -luokkalaisista vastaajista on kokemuksensa mukaan tarvitseensa saanut tukea ja apua hyvinvointiin koulukuraattorilta, koululääkäriltä, kouluterveydenhoitajalta, koulupsykologilta tai opettajalta.

Huolia

- reilu 20 % 4.–5. -luokkalaisista kokee mielialaan liittyviä ongelmia ja ahdistusta. Tarkasteltaessa tuloksia sukupuolittain, tytöt oireilevat poikia enemmän
- 8.–9 -luokkalaisten keskuudessa Mielen hyvinvointi: Tulokset ovat muuttuneet huolestuttavaan suuntaan suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen. Tytöt oireilevat poikia enemmän.
- 4.–5. -luokkalaisista aamupalan syömättä jättäminen hienoisessa nousussa, nyt joka kolmas vastaajista ei syö aamupalaa jokaisena arki-aamuna.
- 11 % 4.–5. -luokkalaisista ei koe nukkuvansa tarpeeksi.
- 8.–9. -luokkalaisista suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen arkisin alle 8 tuntia nukkuvien tyttöjen määrä on lisääntynyt. Molempien sukupuolten osalta Kajaanissa arkisin alle 8 tuntia nukkuvien oppilaiden määrä on suurempi kuin koko maan keskiarvo.
- Päihteet ja riippuvuudet: Tarkasteltaessa tuloksia suhteessa aikaisempaan tiedonkeruuseen, tulokset ovat melko samansuuntaisia, mutta nettiriippuvuutta kokevien lukumäärä on hienoisessa ja jatkuvassa nousussa.
- Tarkasteltaessa tuloksia suhteessa aikaisempaan tiedonkeruuseen, nuuskan ja sähkösavukkeiden käyttäjien määrä on lisääntynyt muutamien prosenttiyksiköiden verran

Painopiste 3. Hyvinvoivana työssä ja eläkkeelle

Tavoitteet

- Edistetään kuntalaisten työkykyä, jaksamista ja fyysistä hyvinvointia sekä psyykkistä hyvinvointia: elämän merkityksellisyys, elämästä nauttiminen, oppiminen, tyytyväisyys itseen ja itsetunto

Hyviä juttuja

- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64 -vuotiaiden määrä vähentynyt
- Alkoholijuomien myynti asukasta kohti on laskenut hieman.

Huolia

- Työssä jaksaminen haasteena.
- Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden 25–64 -vuotiaiden osuus on edelleen huomattava (v. 2020 38,2, v. 2021 40,2, 2022 38,8 ja 2023 38,0) /1 000 vastaavan ikäistä

Painopiste 4. Hyvinvoiva ikäihminen ja turvallinen arki

Tavoitteet

- Edistetään ikääntyneiden hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja psyykkistä hyvinvointia
- Yksinäisyyden vähentyminen

Hyviä juttuja

- Lonkkamurtumien määrä pysynyt vähäisenä yli 65-vuotiailla.
- Ikääntyneille suunnattuihin tapahtumiin osallistuu runsaasti väkeä.

Huolia

- Korona-aika lisännyt yksinäisyyttä ikäihmisten keskuudessa.
- Ikäihmisten keskuudessa päihteiden käyttö on lisääntynyt.
  - Korona-ajan eristäytyminen näkyy yksinäisyytenä, mikä osaltaan on lisännyt päihteiden käyttöä.

Painopiste 5. Vaikuttava HYTETU-työ

Tavoitteet

- Edistetään vaikuttavaa HYTETU-työtä
- Ehkäisevä päihdetyö: julkiset ja yksityiset toimijat sitoutuvat edistämään päihteettömyyttä
- Edistetään kuntalaisten osallisuutta eri väestöryhmät huomioiden

Hyviä juttuja

- Hytetu-yhdyspintarakenteita pohdittu ja suunniteltu yhdessä hyvinvointialueen kanssa.
- Osallisuusohjelma valmistuu keväällä 2024.
- Päätösten vaikutusten ennakoarviointi (EVA) on otettu osaksi toimielinpäätöksiä.

Huolia

- Resurssien riittävyys

Kajaanin kaupunki

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden tilanne ja seuranta

Hyvinvointisuunnitelma

Kajaanin kaupungin laajassa hyvinvointisuunnitelmassa 2022–2025 määritellään meneillään olevan valtuustokauden hyvinvoinnin edistämisen painopisteet ja tavoitteet.

Painopistealue 1-2. Hyvinvoivat lapset ja lapsiperheet/nuoret työelämään

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutahot	Mittari	Toteuma	Tila
Jokainen lapsi ja nuori huomioidaan ja hyväksytään sellaisena kuin hän on	Yksilölliset oppimispolkujen luominen toisella asteella	Varhaiskasvatus Perusopetus Toinen aste Nuorisopalvelut Osallisuus- ja hyvinvointijaosto	<ul style="list-style-type: none"> - Kouluterveyskysely: kiusaamisen tilastot - Kouluterveyskysely: ystävät ja yksinäisyys - Mitä kuuluu-kysely - Yksilöllinen varhaiskasvatus-/esiopetus-suunnitelma on laadittu 	<ul style="list-style-type: none"> • KAO: jokaisella aloittavalle opiskelijalle laadittu henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. 	Toteutuu ■
	Jokaiselle lapselle laaditaan yksilöllinen varhaiskasvatus- /esiopetus-suunnitelma			<ul style="list-style-type: none"> • Kaikille lapsille tulee varhaiskasvatuslain perusteella laatia yksilöllinen varhaiskasvatussuunnitelma. 	Toteutuu ■
	Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman noudattaminen			<ul style="list-style-type: none"> • PO: Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa on noudatettu. Mittareina on käytetty kouluterveys- ja Mitä kuuluu kyselyiden tuloksia, joiden pohjalta on tehty tarvittavia toimenpiteitä. • Nuorisopalvelut: Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa on noudatettu. Henkilöstö suoritusti turvallisempi tila -koulutuksen ja kaikille toimipisteille on laadittu turvallisemman tilan periaatteet. 	Toteutuu ■
Jokainen lapsi ja nuori saa tarvitsemansa tuen	Tuen tarpeen huomioiminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.	Varhaiskasvatus Perusopetus	<ul style="list-style-type: none"> - Mitä kuuluu -kysely - Harrastamisen Suomen mallin tilastot - Kouluterveyskysely: Kokee, että 	<ul style="list-style-type: none"> • PO: Varhaisen ja kolmiportaisen tuen periaatteita on noudatettu. 	Toteutuu

		<p>Toinen aste Nuorisopalvelut</p>	<p>vanhemmat tukevat ja kannustavat - Varhaiskasvatuksen tuen hallintopäätökset - Oppilaitosten tuen päätökset - Etsivän nuorisotyön asiakasmäärä - Sovari - sosiaalisen vahvistumisen mittari</p>	<ul style="list-style-type: none"> • KAO: Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot, ohjaus ja tuki sekä erityinen tuki käytössä suunnitellusti. Tuen tarve arvioidaan henkilökohtaistamiskeskustelujen, lähtötasokartoitusten ja tiedonsiirtojen perusteella. • VAKA: Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa huomioidaan tuen tarpeet ja niihin vastataan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tuen tarpeen ilmettyä tarpeellisella laajuudella. 	<p>■</p>
	<p>Luodaan mahdollisuuksia parempaan työrauhaan kouluissa ja oppilaitoksissa.</p>			<ul style="list-style-type: none"> • PO: Mitä kuuluu-kyselyn tuloksia on hyödynnetty ja toimenpiteitä on kohdennettu haasteisiin. 	<p>Toteutuu osittain</p> <p>■</p>
	<p>Oppilas saa tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin.</p>			<ul style="list-style-type: none"> • PO: TOKI-hankkeen tuottama Tuen käsikirja on käytössä. Käsikirja tukee ja ohjaa henkilöstön oikeanlaista toimintaa. • KAO: Tuki toteutetaan henkilökohtaisen suunnitelman mukaan; yksilöohjaus, oppisoppi, Kohtaamo yms. 	<p>Toteutuu</p> <p>■</p>
	<p>15–28 -vuotiaat nuoret saavat tukea ja ohjausta etsivästä nuorisotyöstä.</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Etsivässä nuorisotyön asiakkuudessa oli vuonna 2023 yhteensä 229 nuorta, joka on 18% enemmän kuin vuonna 2022. 	<p>Toteutuu</p> <p>■</p>
<p>Lasten ja nuorten osallisuus vahvistuu</p>	<p>Vahvistetaan kaikkien mielihiteiden ja mielenkiinnon kohteiden huomioimista</p>	<p>Varhaiskasvatus Oppilaitosten oppilas-</p>	<p>- Kouluterveyskysely: kokee olevansa osa kouluyhteisöä Kokee olevansa osa luokkayhteisöä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • PO: Kaikissa kouluissa on tukioppilas- ja oppilaskuntatoimintaa. 	<p>Toteutuu osittain</p>

		/opiskelijakunnat Nuorisovaltuusto Mamselli Osallisuus- ja hyvinvointijaosto	- Mitä kuuluu –kysely - TEA-viisarin mittarit - Varhaiskasvatuksen laadunarviointikysely - Yksilöllinen varhaiskasvatus-/esiopetus-suunnitelma on laadittu	<ul style="list-style-type: none"> • KAO: Oppilaitoksessa opiskelijakunta ja tuutoritoimintaa eri muodoissa. • VAKA: Osallisuus on varhaiskasvatuksen painopistealue, jonka kautta lasten mielipiteitä kuullaan ja kuunnellaan. Lasten vahvuudet ja mielenkiinnon kohteet otetaan toiminnassa huomioon 	□
	Otetaan uusia palautekanavia käyttöön kouluruokailussa	Mamselli	- Palautekanaviin tulleet palautteet	<ul style="list-style-type: none"> • Julkaistavan ruokalistan Jamix MENU palaute -osio on otettu käyttöön 07/2023 alkaen. 	Toteutuu ■
	Vahvistetaan tunne- ja vuorovaikutustaitojen omaksumista ja oppimista	Varhaiskasvatus	- Yksikkökohtaisten vuosisuunnitelmien arviointi	<ul style="list-style-type: none"> • Varhaiskasvatuksen päivittäisessä toiminnassa huomioitu tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu ja oppiminen. 	Toteutuu ■
	Käynnistetään MAHIS-toiminta	Perusopetus Nuorisopalvelut	- Kouluterveyskyselyn osallisuus ja vaikuttaminen osioiden mittarit	<ul style="list-style-type: none"> • PO: MAHIS-toiminta on käynnistetty. • Nuorisopalvelut: Nuorisopalveluilla vuoden 2023 aikana toimi 3 MAHIS- ryhmää. 	Toteutuu ■
	Selvitetään lasten parlamentin tmv. toiminnan ottamista osaksi kaupungin toimintaa.	Kaupungin lapset ja nuoret – strategiatimi	- Kouluterveyskysely: Ei koe olevansa tärkeä osa luokka- eikä koulu yhteisöä - Kouluterveyskysely: Osallistunut koulun asioiden suunnitteluun	<ul style="list-style-type: none"> • Lapset ja nuoret strategiatimin ja oppilaskuntien hallitusten ja nuorisovaltuuston tapaaminen järjestettiin marraskuussa. 	Toteutuu osittain □
Henkilöstön itsearviointi toteutuu suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti	Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa käytetään itsearviointi-lomakkeita	Varhaiskasvatus	- Varhaiskasvatuksen itsearviointilomakkeiden käyttö ja arviointi - Varhaiskasvatuksen laadunarviointikysely (joka toinen vuosi)	<ul style="list-style-type: none"> • Henkilöstö käyttää osittain ja laajenevassa määrin itsearviointilomakkeita. Lasten kohdalla 	Toteutuu osittain □

				yksikkötasoisia eroja, miten käytetään vai käytetäänkö.	
Sitoudutaan kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ennaltaehkäisyyn	Uusien toimintamallien luominen haastavasti käytettyjen oppilaiden opetukseen	Perusopetus Toinen aste	- Mitä kuuluu -kysely - Läheltä piti -ilmoitukset	<ul style="list-style-type: none"> PO: MAPA-koulutuksella on pyritty vahvistamaan henkilöstön osaamista kohdata haastavasti käyttäytyviä oppilaita. Läheltä piti-ilmoitukset on saatu näkymään yksiköiden esihenkilöille. Ohjeistusta tarkennetaan kevään 2024 aikana. KAO: Toimintaa ohjaa Kiusaamisen vastainen toimintamalli, jossa ohjeistetaan erilaisten tilanteiden varalle. Toimintamalli on päivityksessä. 	Toteutuu osittain
	Otetaan Tuen käsi-toimintamalli käyttöön luokanvalvojan ja luokanopettajan työn tueksi	Varhaiskasvatus perusopetus Toinen aste	- Amis-päätökyselyt - Kouluterveyskysely - Opiskelijoiden terveystarkastukset - Lukion tulo- ja päätökyselyt	<ul style="list-style-type: none"> PO: Tuen käsi-toimintamalli on annettu työkaluksi käytettäväksi tarpeen mukaan. 	Toteutuu
	Kiusaamisen vastaisten toimintamallien noudattaminen ja tarvittava päivittäminen sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus-suunnitelman seuraaminen (SoPu, KiVa-koulu)	Varhaiskasvatus perusopetus Toinen aste	- Amis-päätökyselyt - Kouluterveyskyselyn kiusaamisen mittarit - Opiskelijoiden terveystarkastukset - Lukion tulo- ja päätökyselyt - Mitä kuuluu -kysely - Esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen laadunarviointikyselyt - Yksikkökohtaisen vuosisuunnitelman arviointi	<ul style="list-style-type: none"> PO: KiVa- ja SÖPU-kysely on ollut käytössä. KAO: Kiusaamisen vastainen toimintamalli käytössä. 	Toteutuu
	Varhaiskasvatuksessa suunnitelma kiusaamisen ehkäisemisestä kirjataan yksikkökohtaiseen vuosisuunnitelmaan			<ul style="list-style-type: none"> Tästä ei ole kaupunkitasoista suunnitelmaa ja ohjausta, mutta joissakin yksiköissä toteutuu paremmin kuin toisissa. Tähän ei ole lakivelvoitetta toistaiseksi varhaiskasvatuksessa, mutta tavoite olisi tämäkin 	Toteutuu osittain

				saada koko kaupungissa kirjatua tulevaisuudessa.	
Systematisoidaan tiedolla johtaminen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi	Hyödynnetään kyselyitä ja otetaan käyttöön vuosikello	Sivistystoimiala/ Perusopetus Toinen aste	- PowerBi järjestelmä	<ul style="list-style-type: none"> PO: Arvioinnin vuosikello on laadittu ja kyselyiden tuloksia on hyödynnetty. KAO: PowerBI ja IMS käytössä. 	Toteutuu ■
	Opetushenkilöstön ja avustavan henkilöstön täydennyskoulutus Hytetu-asioihin	Sivistystoimiala/ Perusopetus Toinen aste	- Osallisuus- ja hyvinvointijaosto	<ul style="list-style-type: none"> PO: MAPA-koulusta annetaan henkilöstölle. Jokaisella koululla on riittävä määrä ensiapukoulu-tettuja henkilöitä. 	Toteutuu osittain ■
Tunnistetaan varhaisesti nuorten riskikäyttäytymisen sekä tuetaan ja/tai motivoidaan muutokseen	Henkilökohtaistamis-keskustelut ja ohjauskeskustelut	Opetushenkilöstö Koulukuraattorit, psykologit ja terveydenhoitajat Nuorisopalvelut Ankkuritoiminta	- Kouluterveyskysely: tupakkaa ja päih-teitä koskevat mittarit ryhmään kuulumi-sen mittarit	<ul style="list-style-type: none"> PO: Opiskeluhooltohenkilöstö on kouluilla käytettävissä. KAO: Opiskeluhooltohenkilöstö käytössä, kuraattorit fyysisesti oppilaitoksella. 	Toteutuu osittain ■
	Ankkuripuhutukset			<ul style="list-style-type: none"> PO: Yhteistyö koulupoliisin ja Ankkuri-tiimin kanssa on toiminnut hyvin. KAO: Yhteistyö koulupoliisin kanssa toimii hyvin. Nuorisopalvelut: Erityisnuorisotyöntekijä kuuluu Ankkuri-tiimiin. Puhutuksia vuoden 2023 aikana yhteensä 77. 	Toteutuu ■
	Huomioidaan, ettei kukaan jää ryhmän ulkopuolelle	Varhaiskasvatus Perusopetus Toinen aste	- Kouluterveyskysely: yksinäisyyden mittarit - Mitä kuuluu -kysely	<ul style="list-style-type: none"> PO: Henkilöstöä on koulutettu ryhmäyttämiseen. Nuorisopalvelut: Nuorisopalvelut järjestävät vuosittain 7. luokkalaisten ryhmäyttämispäivät ja 	Toteutuu ■

				<p>kohdennettuja ryhmäyttämisiä on tehty tarpeen mukaan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • VAKA: Varhaiskasvatuksessa on laadittu syksyllä 2023 tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat yksikkötasolla. 3-5 -vuotiaiden ryhmissä on toteutettu so-siogrammit, joiden avulola tarkastellaan lasten kaverisuhteita ja aikuisella on parempi mahdollisuus huomioida niitä lapsia, jotka tarvitsevat kaverisuhteiden luomiseen enemmän tukea.	
	8. luokkalaisten päihdevalistustunnit	Perusopetus Nuorisopalvelut	- Kouluterveyskysely: tupakkaa ja päihteitä koskevat mittarit	<ul style="list-style-type: none"> • PO: Yhteistyö nuorisotoimen kanssa toimii sujuvasti. • Nuorisopalvelut: Päihdetunnit järjestettiin kaikille 8. luokkalaisille.	Toteutuu ■
	Puututaan ilmiöön sekä syihin sen takana: nuorten kiinnostus nuuskaa, sähkötupakkaa ja alkoholia kohtaan on noussut. Niitä myös tarjottu aiempaa enemmän	Nuorisopalvelut Oppilaitosten henkilöstö	- Kouluterveyskysely tupakkaa ja päihteitä koskevat mittarit	<ul style="list-style-type: none"> • PO: Päihteiden käytön vähentämiseksi tehdään valistus- ja kasvatustyötä sekä puututaan tarvittaessa aktiivisesti kurinpidollisin toimin. • KAO: Päihteiden käytön vähentämiseksi tehdään yksilö - ja ryhmätyötä sekä puututaan kurinpidollisin toimin. • Nuorisopalvelut: Päihteiden käytön vähentämiseksi tehdään valistus- ja kasvatustyötä nuorisopalveluissa jokapäiväisessä arjessa puheeksi otton keinoin sekä mm. ehkäisevän päihdetyön viikolla.	Toteutuu ■

	Noudatetaan juuri päivitettyä päihteidenvastaista toimintamallia ja arvioidaan sen toimivuutta	Toinen aste	- Kouluterveyskysely tupakkaa ja päihteitä koskevat mittarit	<ul style="list-style-type: none"> • KAO: Päihteiden vastainen toimintamalli käytössä. Opiskelijoiden huoltajien informointi mm. webinaarit. 	Ei tietoa ☐
	Selvitetään syitä kasvanneen syömishäiriöoireilun takana	Lukio Nuorisopalvelut	- Kouluterveyskysely: riski syömishäiriölle	<ul style="list-style-type: none"> • Nuorisopalvelut: Nuorille tarjotaan turvallisia keskusteluja, vahvistetaan terveellisiä elämäntapoja ja ohjataan tarvittaessa nuoret tarvitsemansa avun piiriin. 	Toteutuu ☒
Edistetään terveellisten elämäntapojen omaksumista, lasten ja nuorten terveellistä suhtautumista ruokailuun sekä myönteistä suhdetta omaan kehoon ja liikuntaan huomioiden kehojen erilaisuus	Varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelman mukainen toiminta	Varhaiskasvatus	- Tavoitteita toiminnalle on kirjattu lapsen varhaiskasvatus-/esiopetussuunnitelmaan	<ul style="list-style-type: none"> • Kajaanissa koulutetaan sisäisesti säännöllisesti henkilökuntaa, jotta toiminta on suunnitelmien mukaista. 	Toteutuu ☒
	Perustetaan ravintolatoimikunta tukemaan opiskelijoiden terveellisen ruokailun toteutumista	Perusopetus Mamselli Toinen aste	- MOVE-mittauksen tulokset - Kouluterveyskysely: ylipainon %-osuus, kuinka moni jättää kouluruuan syömättä, aamupalan syömättä - Nykytila.fi	<ul style="list-style-type: none"> • KLL: Ravintolatoimikunta perustettu, kokoontuu noin 2 x vuosi • AMK-Ravintolatoimikunta kokoontuu 2 x vuosi 	Toteutuu ☒
	Säännölliset terveystarkastukset	Perusopetus Toinen aste	- Kouluterveyskysely	<ul style="list-style-type: none"> • PO: Säännölliset terveystarkastukset toteutuvat suunnitellusti. 	Toteutuu ☒
	Ruokakasvatusyhteistyö kirjataan nykyistä selkeämmin osaksi hyvinvointikertomusta- ja suunnitelmaa sekä ateriapalveluiden kanssa laadittavia palvelusopimuksia.	Mamselli Varhaiskasvatus Perusopetus Toinen aste	- Kouluterveyskysely: ruokatottumuksiin liittyvät mittarit	<ul style="list-style-type: none"> • KAO: Maksuttoman aamupuuron tarjoaminen opiskelijoille aloitettu. • Kouluruokadiplomit päivitetään määrävuosittain (3 vuoden välein), kaikissa Kajaanin peruskouluissa on tehty. • Makuaakkoset diplomit varhaiskasvatuksessa päivitetään 	Toteutuu osittain ☐

				<p>määrävuosittain (3 vuoden välein), kaikissa päiväkodeissa on tehty</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ruokateemat ruokalistoilta • Ateriapalvelutuottaja toimittaa Sapere maistelutuotteita 	
	Järjestetään esimerkkiruokailut myös toisella asteella.	Mamselli Toinen aste	- Kouluterveyskysely: ruokatottumuksiin liittyvät mittarit	<ul style="list-style-type: none"> • Lautasmalliannoksien kuvat linjastoissa/ ilmoitustauluilla. • Ryhmänvetäjät tuovat oman ryhmänsä aamupuurolle 2. asteella Vimpelissä. 	Toteutuu osittain ■
Nuorten fyysinen, psyykinen ja seksuaalisen turvallisuus paranee	Ajantasaisen opiskeluhoitoto suunnitelman noudattaminen sekä yhteisöllinen ja yksilöllinen opiskeluhoito huomioiden.	Oppilaitokset	- Kouluterveyskysely: Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdotusta tai ahdistelua vuoden aikana, kuinka helppoa on lähestyä koulun turvallista aikuista	<ul style="list-style-type: none"> • PO: Opiskeluhoitosuunnitelma on käytössä. • KAO: Opiskeluhoitosuunnitelma on käytössä. 	Toteutuu osittain ■
Liikkumisen polarisaatio vähenee, lasten ja nuorten liikkumisen määrä lisääntyy	Etsitään ratkaisuja lasten ja nuorten tavoittamiseen viestinnällä.	Liikuntatulosyksikkö	- MOVE-mittauksen tulokset (etenkin heikon fyysisen toimintakyvyn tulokset) - Kouluterveyskysely: Vähintään tunnin päivässä liikkuvat VRT Liikkuu korkeintaan yhtenä päivänä viikossa vähintään tunnin päivässä	<ul style="list-style-type: none"> • Somekanavissa edelleen viestitty ahkerasti ja jalkauduttu kouluille. Parannettavaa vielä on. 	Toteutuu osittain ■
	Kehitetään höntsäliikunnan vaihtoehtoja paikallisten toimijoiden kanssa ja etsitään ratkaisua ja malleja matalan kynnyksen liikkumismahdollisuuksia nuorille	Liikuntatulosyksikkö	- MOVE-mittauksen tulokset - Harrastamisen Suomen mallin tilastot (liikunta), harrastajamäärät (ala- ja yläkoulut)	<ul style="list-style-type: none"> • Harrastamisen Suomen mallin kerhot pyörivät normaalisti ja niihin on saatu hyvin porukkaa. 	Toteutuu ■
	Liikkuva koulu -ohjelmaan ja liikkuva opiskelu -ohjelmaan osallistuminen	Liikuntatulosyksikkö	- Liikkuva koulu -nykytilan arviointi	<ul style="list-style-type: none"> • Liikkuvan koulun toiminnassa mukana. 	Toteutuu ■

	Valmistellaan juniorikortin käyttöönottoa kaupungin omille liikuntapaikoille.	Liikuntatulosityksikkö	- Tuotteen käyttöaste ja keskimääräinen kävijäkerta / kortti (jos tulee käyttöön), työkykypassin suorittaneiden määrä	<ul style="list-style-type: none"> Liiku Kajaanissa -junioriranneke otettu käyttöön 1.1.2024.	Toteutuu ☒	
	Hyödynnetään työkykypassiohjelmaa (KAO)				Ei toteudu ☐	
Nuorten yksinäisyys vähentyy ja yhteisöllisyys vahvistuu.	Hyödynnetään digitalisointia ja uusia teknologioita kasvokkain tapahtuvien palvelujen ohella.	Nuorisopalvelut	- Kouluterveyskysely: yksinäisyyteen ja osallisuuteen liittyvät mittarit - KAO:n AMIS-kyselyt - Lukion aloitus- ja päätöskyselyt	<ul style="list-style-type: none"> Nuorisopalvelut: Nuoria kohdetaan Kaenuun discord- palvelimella, joka on avoinna 8 h viikossa. Lisäksi nuorilla on mahdollisuus olla yhteydessä etäyhteyksin sekä sosiaalisen median kautta.	Toteutuu ☒	
	Järjestetään myös osallistavia livetapahtumia nuorille yhteistyössä järjestöjen kanssa	Nuorisopalvelut	- Kouluterveyskysely: yksinäisyyteen ja osallisuuteen liittyvät mittarit - KAO:n AMIS-kyselyt Lukion aloitus- ja päätöskyselyt	<ul style="list-style-type: none"> Nuorisopalvelut: Tapahtumia järjestettiin 16, joissa kävijöitä yhteensä 2679.	Toteutuu ☒	
	Selvitetään ja suunnitellaan yhdessä nuorten kanssa toimia Kajaanin muualta tulleiden nuorten ottamiseen mukaan toimintaan.	Nuorisopalvelut	- Kouluterveyskysely: yksinäisyyteen ja osallisuuteen liittyvät mittarit		<ul style="list-style-type: none"> Nuorisopalvelut: Tietoa nuorille suunnatuista palveluista annetaan toisen asteen ja KAMK:in aloittaville opiskelijoille sekä kuukausittain oppilaitoksissa järjestettävissä pop-upeissa. Lisäksi kerran viikossa 16-29 vuotiaille nuorille järjestetään kansainvälisille nuorille kohdennettua ryhmätoimintaa.	Toteutuu ☒
	Asuntolassa asuvien opiskelijoiden aktivointi kaupungissa tarjolla olevien harrastusmahdollisuuksien pariin	KAO		- KAO:n AMIS-kyselyt	<ul style="list-style-type: none"> KAO: Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus käyttää liikuntatuloja iltaisin ohjauksessa ja ohjattuna.	Ei tietoa ☐

Painopistealue 3. Hyvinvoivana työssä ja eläkkeelle

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutahot	Mittari	Toteuma	Tila
Edistetään kuntalaisten työkykyä, jaksamista sekä fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia: elämän merkityksellisyys, elämästä nauttiminen, oppiminen, tyytyväisyys itsen ja itsetunto	Tunnistetaan keskeiset riskiryhmät ja kohdistetaan aktiivista toimintaa, palveluja ja toimenpiteitä riskiryhmissä oleviin.	Sivistystoimiala kajaanilaiset järjestöt ja kylätoimijat Kainuun soten asiantuntijoiden hyödyntäminen Työllisyydenhoidon kuntakoelu Kaukametsän opisto	- TEA-viisari: Liikunta-aktiivisuus - Mielenterveysperustaisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64 -vuotiaat. - Työllisyysaste ja työttömyysaste - Aktivointiaste - Kulttuurihyvinvointi-indikaattorit - Asukastutkimus		Ei tietoa ☐
	Ehkäistään aikuisten ylipainoa ja lihavuutta sekä edistetään painonnousun hallintaa.	Ympäristötekniikan toimiala Sivistystoimiala	- THL: Lihavuuteen liittyvä sairastavuus	<ul style="list-style-type: none"> Liikuntaneuvontaprosessi on valmisteltu vuonna 2023. Yhteistyö hva:n kanssa aloitettu. Käynnistyminen alkuvuonna 2024. 	Toteutuu osittain ☐
	Edistetään kulttuurihyvinvointia ja kulttuuripalveluiden saatavuutta	Sivistystoimiala	- Kulttuurihyvinvointi-indikaattorit - TEA-viisari - Kirjaston kävijämäärät - Kaukametsän kävijämäärät	<ul style="list-style-type: none"> Kaukametsän opisto järjesti kursseja kaikille ikä- ja väestöryhmille taajama-alueella ja taajaman ulkopuolella. Kursseja järjestettiin 514 kpl, joissa opiskelijoita oli 6 539. OPH:n opintotseteliavustuksella annettiin kurssimaksualennuksia tai järjestettiin kokonaan ilmaisia kursseja eläkeläisille, työttömille, maahanmuuttajille, peruskoulun jälkeistä koulutusta vaille oleville ja oppimisvaikeuksia kokeville. Lisäksi Kaukametsän opisto järjesti 35 ilmaista 	Toteutuu ☒

				luentoja, joissa kävi 1 058 osallistujaa.	
	Kehitetään kaupunkiympäristön hyvinvointivaikutuksia edistämällä luontoliikunta- ja ulkokuntoilumahdollisuuksia	Ympäristötekniinen toimiala Sivistystoimiala	- Mahdollinen kysely	<ul style="list-style-type: none"> Ulkokuntoilu- ja luontoliikuntaolosuhteiden parannukset on Kajaanin mittakaavaan hyvät. Ulkokuntosaleilla kysely on tehty.	Toteutuu ■
	Kehitetään kaupunkiympäristön viihtyisyyttä ja turvallisuutta	Ympäristötekniinen toimiala	- Tilastokeskus: tieliikenneonnettomuudet	<ul style="list-style-type: none"> Liikenneturvallisuustyöryhmä on laajentunut ja siihen kuuluu jäseniä myös liikunta- ja hyvinvointiorganisaatioista.	Toteutuu osittain ■
	Edistetään liikenneturvallisuutta (mm. Linnansilta)	Ympäristötekniinen toimiala	- Tilastokeskus: tieliikenneonnettomuudet	<ul style="list-style-type: none"> Liikenneturvallisuustyöryhmä on laajentunut ja siihen kuuluu jäseniä myös liikunta- ja hyvinvointiorganisaatioista.	Toteutuu osittain ■
	Mielenterveyden edistäminen mm. tulevien hankkeiden kautta.	Konsernipalvelut	- Sotkanet: mielenterveysmittarit	<ul style="list-style-type: none"> KATE - Kainuuseen terveyttä ja mielenhyvinvointia -hanke aloitti marraskuussa 2023. Hankkeessa laaditaan mielen-terveysohjelma Kainuuseen. Hanketta koordinoi KAMK ja Kajaani yhtenä rahoittajana.	Toteutuu ■
	Vahvistetaan ehkäisevää päihdetyötä	Konsernipalvelut	- Sotkanet: mielenterveysmittarit - Laadittu ehkäisevän päihdetyön suunnitelma osaksi hyvinvointisuunnitelmaa	<ul style="list-style-type: none"> Kajaanin ehkäisevän päihdetyön työryhmä aloitti toimintansa tammikuussa 2023. Ryhmässä on mukana hyvinvointialueelta kotihoidon palveluiden edustus.	Toteutuu osittain ■

Painopistealue 4. Hyvinvoiva ikäihminen ja turvallinen arki

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutahot	Mittari	Toteuma	Tila
Edistetään ikääntyneiden hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja psyykkistä hyvinvointia sekä vähennetään ikäihmisten yksinäisyyttä	Pidetään yllä iäkkäiden kuntalaisten toimintakyvyn ylläpysymistä.	Ympäristötekniinen toimiala Sivistystoimiala Kajaanilaiset järjestöt ja kylätoimijat	- Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet	<ul style="list-style-type: none"> Hva:n kanssa aloitettu kuntosaliharjoitteluryhmiä. Senioreiden oma liikuntaryhmä perustettu ja jatkettu edelleen. 	Toteutuu ■
	Mahdollistetaan ja edistetään iäkkäiden esteetöntä ja turvallista liikkumista (mm. Esteetön terveysmetsä – hankkeen kautta)	Ympäristötekniinen toimiala Sivistystoimiala Kajaanilaiset järjestöt ja kylätoimijat	- Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet	<ul style="list-style-type: none"> Esteetön terveysmetsä on valmis. 	Toteutuu ■
	Valmistellaan seniorikortin käyttöönottoa kaupungin omille liikuntapaikoille	Liikuntatulos-yksikkö Sivistystoimiala	- Toteutuma - Kävijämäärät	<ul style="list-style-type: none"> Liiku Kajaanissa -seniorikortti on otettu käyttöön 1.1.2024. 	Toteutuu ■
	Edistetään iäkkäiden kuntalaisten mielenterveyttä erilaisten yhteisöllisyyttä lisäävien toimenpiteiden avulla	Mahdolliset hankeressurit	- Depressiolääkkeistä korvausta saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä	<ul style="list-style-type: none"> Pilotoidaan ikäihmisiä aktivoivaa Gubbe-palvelua yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. 	Toteutuu osittain ■
	Ikääntyneiden alkoholin käytön lisääntymisen ehkäisy ja riskitekijöihin puuttuminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.	Kajaanin ehkäisevän päihdetyön työryhmä	- audit-kyselyt	<ul style="list-style-type: none"> Aihe on nostettu keskusteluun ehkäisevän päihdetyön työryhmässä. 	Toteutuu osittain ■

Painopistealue 5. Vaikuttava hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden (HYTETU) edistämistyö

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutahot	Mittari	Toteuma	Tila
---------	--------------	-------------	---------	---------	------

Edistetään vaikuttavaa HY-TETU-työtä	Laaditaan laaja hyvinvointikertomus- ja suunnitelma valtuustokausittain. Laaditaan vuosittain raportti hyvinvointitilanteesta ja tarvittaessa tarkennetaan hyvinvointisuunnitelmaa.	Osallisuus- ja hyvinvointijaosto	- Valmistunut suunnitelma	<ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointisuunnitelmaa päivitettiin keväällä 2023. Vuosiraportti esiteltiin kaupungin tilinpäätöksen yhteydessä valtuustolle.	Toteutuu ■
	Laaditaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma osaksi seuraavaa hyvinvointisuunnitelmaa.	Osallisuus- ja hyvinvointijaosto	- Valmistunut suunnitelma	<ul style="list-style-type: none"> Kahta ensimmäistä painopistealuetta päivitettiin ja se osio toimii lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmana seuraavaan hyvinvointisuunnitelmaan asti.	Toteutuu ■
	Laaditaan suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi osaksi seuraavaa hyvinvointisuunnitelmaa.	Osallisuus- ja hyvinvointijaosto	- Valmistunut suunnitelma	<ul style="list-style-type: none"> Nyt yhtenä painopistealueena "Hyvinvoiva ikäihminen ja turvallinen arki". Laajempi suunnitelma laaditaan seuraavaan hyvinvointisuunnitelmaan vuodelle 2025.	Toteutuu osittain □
	Laaditaan turvallisuussuunnitelma osaksi seuraavaa hyvinvointisuunnitelmaa.	Osallisuus- ja hyvinvointijaosto	- Valmistunut suunnitelma	<ul style="list-style-type: none"> Laaditaan seuraavaan hyvinvointisuunnitelmaan vuodelle 2025.	Toteutuu osittain □
	Otetaan käyttöön vaikutusten ennakkoarviointi (EVA)	Konsernipalvelut	- EVA:n toimintaohjeet ja toimintamalli käytössä.	<ul style="list-style-type: none"> Kaupunginhallitus on hyväksynyt Kajaanin vaikutusten ennakkoarvioinnin mallin 23.1.2024 ja se otetaan käyttöön. Vaikutusten ennakkoarvioinnin laatimisesta järjestetään koulutusta.	Toteutuu ■
	Tarkastuslautakunta arvioi hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutumista.	Konsernipalvelut	- Tarkastuslautakunnan arviointiraportti	<ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointisuunnitelman vuosiraportti sekä päivitetty hyvinvointisuunnitelma on esitelty	Toteutuu ■

				tarkastuslautakunnalle 23.5.2023.	
Julkiset ja yksityiset toimijat sitoutuvat edistämään päihteettömyyttä (ehkäisevä päihdetyö)	Ehkäisevän päihdetyön työryhmän toiminnan käynnistäminen ja työn fokusointi.	Ehkäisevän päihdetyön työryhmä	- Ehkäisevän päihdetyön vaikuttavuuden arviointi	<ul style="list-style-type: none"> Ehkäisevän päihdetyön moniammatillinen työryhmä aloitti toimintansa tammikuussa 2023. Vuoden aikana on tehty mm. kypsyysanalyysi ehkäisevän päihdetyön tilasta sekä tavoitteet yhteiselle toiminnalle.	Toteutuu ■
Edistetään kuntalaisten osallisuutta eri väestöryhmittä huomioiden	Laaditaan osallisuusohjelma	Konsernipalvelut, osallisuus- ja hyvinvointijaosto	- Valmis ohjelma	<ul style="list-style-type: none"> Osallisuusohjelma valmistuu keväällä 2024.	Toteutuu osittain ■
	Otetaan Pore-hankkeessa testattu osallistava budjetointi osaksi kaupungin osallisuustoimintaa	Konsernipalvelut, osallisuus- ja hyvinvointijaosto	- Osallistuvan budjetoinnin ideointi- ja äänestysmäärät	<ul style="list-style-type: none"> Vuoden 2023 osallistuvassa budjetoinnissa teemana oli "lapset ja nuoret". Ideoita saatiin 214 kpl ja äänestykseen tuli 1608 ääntä. Äänestyksen perusteella osbun kohteeksi valikoitui Kesäniemen kehittäminen.	Toteutuu ■
	Kehitetään järjestöyhteistyötä mm. markkinoimalla järjestöjen lähellä.fi -palvelua ja järjestämällä järjestötapaamisia (infot, työpajat yms.)	Konsernipalvelut osallisuus- ja hyvinvointijaosto Valikko-ryhmä	- Kysely järjestöille ja palaute	<ul style="list-style-type: none"> Yhteinen järjestöiltä järjestettiin joulukuussa 2023. Järjestöiltä on tullut toivetta vastaavan tyypisiin tapaamisiin eri teemojen ympärille.	Toteutuu osittain ■
	Uudistettujen järjestöavustusten myöntämisperusteiden arviointi kokemusten perusteella.	Avustusten valmistelijat	- Palaute	<ul style="list-style-type: none"> Avustusten hakijoilta sekä valmistelijoilta saadun palautteen pohjalta päivitettiin avustusten myöntämisperusteita sekä ehtoja sekä avustuskokonaisuutta.	Toteutuu ■

	Kehitetään kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia uusia digitaalisia osallisuusmenetelmiä hyödyntäen	Konsernipalvelut, osallisuus- ja hyvinvointijaosto	- Käyttäjämäärät	<ul style="list-style-type: none"> Otettu huomioon osallisuusohjelmaa laadittaessa. Osallistuvassa budjetoinnissa testattu digitaalista alustaa.	Toteutuu ■
	Huomioidaan esteettömyys	Osallisuus- ja hyvinvointijaosto	- Palaute	<ul style="list-style-type: none"> Keskusta-alueelle laadittiin esteettömyyskartoitus, josta valitut top 10 kohteet toteutettiin vuonna 2023.	Toteutuu osittain ■